

PM Rotel IV (Dnr KS 2020/1004)

Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid den 15 november 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har fått en remiss från Utbildningsdepartementet gällande förändringar i idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan för yttrande. Utbildningsdepartementet har gjort en översyn av riks-idrotts-gymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Förslagen i promemorian ska leda till ett tydligare, mer transparent och hållbart system för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan med syfte att möjliggöra för elitidrottande ungdomar att kunna kombinera gymnasiestudier med sin idrottssatsning. Det föreslås att det endast ska finnas en typ av gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott som ska vara rikskryterande. Ämnet specialidrott ska endast få erbjudas inom denna utbildning. Förslaget innebär även att elever eller vårdnadshavare själva bekostar den individuella idrottsutrustningen under utbildningen med möjlighet till undantag.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden och idrottsnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till förslagen och välkomnar en tydligare reglering för en likvärdig gymnasial idrottsutbildning. Dock efterfrågas vissa klargöranden kring bostäder samt ersättningar för idrottsutrustningar.

Utbildningsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslaget, men efterfrågar samtidigt ett antal förtydliganden gällande bostäder samt ersättningar för idrottsutrustningar.

Idrottsnämnden ser positivt på förslaget som innebär en möjlighet för ungdomar att ha idrotten som karriärväg som värderas lika med andra mer traditionella karriärvägar.

Mina synpunkter

I Stockholm ska en elev kunna nå sina drömmar inom både sport och utbildning. Mot den bakgrunden välkomnar jag förslaget om ett tydligare, mer transparent och hållbart system för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan. Det är även positivt att systemet öppnas upp så att fler vägar kan leda till lärarlegitimering för specialidrottslärare. Dock lyfter stadsledningskontoret och utbildningsnämnden relevanta synpunkter gällande de praktiska kostnaderna för både idrottsutbildningarna samt elevbostäder och vem som bör stå för detta. Vidare bör det vidhållas att alla elever som söker till idrottsutbildningarna bör kunna utöva sin sport så likvärdigt som möjligt, därmed vill jag lyfta behovet av förtydligande som lämnats gällande ersättning för idrottsutrustningar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 11 november 2020

ISABEL SMEDBERG-PALMQVIST

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Stockholms stad har fått en remiss från Utbildningsdepartementet gällande förändringar i idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan för yttrande. Utbildningsdepartementet har gjort en översyn av riks-idrotts-gymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Förslagen i remitterad promemoria ska leda till ett tydligare, mer transparent och hållbart system för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan med syfte att möjliggöra för elitidrottande ungdomar att kunna kombinera gymnasiestudier med sin idrottssatsning. Det föreslås att det endast ska finnas en typ av gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott som ska vara riksrekryterande. Ämnet specialidrott ska endast få erbjudas inom denna utbildning. Förslaget innebär även att elever eller vårdnadshavare själva bekostar den individuella idrottsutrustningen under utbildningen med möjlighet till undantag.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden och idrottsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar en tydligare reglering i strävan efter en mer likvärdig gymnasial idrottsutbildning. Förslagen om att det ska finnas en sorts elitidrottsutbildning i gymnasieskolan är ett steg i rätt riktning för att idrottsutbildningarna ska bli mer likvärdig. Stadsledningskontoret saknar förslag om vad riksrekryteringen kan innebära för anordnaren när det gäller boende för eleverna. Stadsledningskontoret önskar därför ett klargörande om vilka krav som kommer att ställas på anordnaren när det gäller boende för elever som kommer från andra delar av landet. Utredningen föreslår att de nya idrottsutbildningarna ska finansieras med dels sedvanlig ersättning för det nationella programmet, dels ett merkostnadsbelopp för ämnet specialidrott. Statsbidrag kommer att täcka en del av merkostnadsbeloppet och mellan skillnaden föreslås bli elevens hemkommuns kostnad. Det är dock svårt att bedöma hur den ändrade finansieringen kommer att påverka en kommuns kostnader för idrottsutbildning. Kostnaderna avgörs till stor del av hur många elever som blir inskrivna på de nya idrottsutbildningarna och var i landet. Det framgår inte i utredningen hur tilläggsbeloppet kommer beräknas, vilket måste förtydligas då en kommuns kostnader påverkas beloppets storlek. Utredningen föreslår att samtliga elever med specialidrott har rätt till inackordering gästlägg. Enligt dagens reglering är det elevens hemkommun som står för kostnaden för inackordering, vilket innebär att kostnaden för Stockholm kan öka om förslagen går igenom. Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagen om att eleven eller dess vårdnadshavare ska stå för kostnader som avser individuell utrustning. I utredningen föreslås dock att huvudmannen för utbildningen ska stå för kostnaden för individuell idrottsutbildning om elever, av ekonomiska skäl, inte kan stå för kostnaden. Stadsledningskontoret anser att närmare föreskrifter behöver tas fram för att säkerställa att beslut fattas på rätt grunder och för att det ska bli likvärdigt, om förslaget införs. Vissa idrotter kräver dyr utrustning och frågan är om det kommer att vara ekonomiskt försvarbart att anordna idrottsutbildning i vissa sporter om huvudmannen, utöver lämpliga lo-

kaler och liknande, ska vara beredd att stå för elevernas utrustning i de fall eleven inte själv kan stå för kostnaden. Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagen om att alla individer ska ha likvärdiga möjligheter att antas till idrottsutbildning och om möjlighet till konsuppleerad antagning. Den nuvarande regleringen är problematisk ur den aspekten och ett tydligare reglemente är därför välkommet. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att remissen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i tjänsteutlåtandet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 oktober 2020 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen om att det ska finnas en sorts elitidrottsutbildning i gymnasieskolan och välkomnar en tydligare reglering och en mer likvärdig idrottsutbildning. Förvaltningen efterfrågar samtidigt ett antal förtydliganden. Därför redovisas nedan, per avsnitt, främst de synpunkter/invändningar eller frågor som förvaltningen har utifrån förslagen i promemorian. Förslagen i 4.1 - Förvaltningen ställer sig bakom förslaget att den nya idrottsutbildningen ska vara riksre kryterande, men saknar resonemang och förslag om vad riksrekryteringen kan innebära för anordnarkommunen när det gäller att anordna boende för eleverna. I Stockholm finns goda möjligheter att anordna idrottsutbildning, men mot bakgrund av bostadssituationen i Stockholmsregionen kan det vara mycket svårt att anordna elevboende. Förvaltningen önskar därför ett klagörande om vilka krav som kommer att ställas på anordnaren när det gäller boende för elever som kommer från andra delar av landet. Förslagen i 4.5 - Utredningen föreslår att de nya idrottsutbildningarna ska finansieras med dels sedvanlig ersättning för det nationella programmet, dels ett merkostnadsbelopp för ämnet specialidrott. Statsbidrag kommer att täcka en del av merkostnadsbeloppet och mellanskillnaden föreslås bli elevens hemkommuns kostnad. Det är dock svårt att bedöma hur den ändrade finansieringen kommer att påverka kommunens kostnader för idrottsutbildning g. Kostnaderna avgörs till stor del av hur många elever som blir inskrivna på de nya idrottsutbildningarna och var i landet. Förvaltningens kostnad påverkas också av tilläggsersättningens storlek. Det framgår dock inte i utredningen hur den kommer att beräknas utan det måste förtydligas. Det finns vidare en risk att förvaltningens kostnader per elev ökar successivt om de årliga höjningarna av statsbidraget uteblir eller blir lägre än utvecklingen av merkostnaderna. Utredningen föreslår att samtliga elever med specialidrott har rätt till inackorderingstillägg. Enligt dagens reglering är det elevens hemkommun som står för kostnaden för inackordering. Förvaltningen bedömer att det blir en högre kostnad för inackorderingstillägg om förslagen går igenom. Förslagen i 4.6 - Förvaltningen ställer sig bakom förslagen om att eleven eller dess vårdnadshavare ska stå för kostnader som avser individuell utrustning. Förvaltning vill dock peka på att det kan bli vissa gränsdragningsproblem och önskar att det närmare regleras vem som ska stå för vad. I utredningen föreslås att för elever som av ekonomiska skäl inte kan stå för kostnaden för individuell idrottsutrustning ska huvudmannen för utbildningen i stället stå för den kostnaden. Detta innebär en ny uppgift för huvudmannen och förvaltningen anser därför att närmare föreskrifter behöver tas fram för att det ska bli likvärdigt, om förslaget införs. Vissa sporter kräver som nämnts dyr utrustning. Frågan är om det kommer att vara ekonomiskt hållbart att anordna idrottsutbildning i vissa sporter om huvudmannen, utöver lämpliga lokaler och liknande, ska vara beredd att stå för elevernas utrustning, i de fall eleven inte själv kan stå för kostnaden. Förvaltningen ställer sig också frågande till vem som är mest lämplig

att stå för denna kostnad, elevens hemkommun eller den huvudman som anordnar utbildningen. Förslagen i 4.7 - Förvaltningen välkomnar särskilt förslagen om att alla individer ska ha likvärdiga möjligheter att antas till idrottsutbildning och om möjlighet till könsuppdelad antagning . Förvaltningen har erfarenheter av att den nuvarande regleringen är problematisk ur den aspekten. Förslagen i 4.9 och 10 - Förvaltningen ställer sig bakom förslagen om att hitta fler vägar för att få fler lärare i specialidrott att bli legitimerade bland annat genom validering av tidigare utbildningar som till exempel elitledarutbildning inom SF. Det är förvaltningens erfarenhet att lärarna i specialidrott ofta behöver kunskaper om bedömning och betygssättning i gymnasieskolan. Förslagen i avsnitt 5 om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser Förvaltningen vill peka på att det är kort tid mellan det att lagstiftningen föreslås träda i kraft och när huvudmän ska kunna ansöka om att anordna idrottsutbildning enligt de nya kraven. Förberedelser för att anordna en idrottsutbildning med hög kvalitet tar fönnodligen längre tid än så.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2020 följande.

1. Idrottsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Idrottsnämndens beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

För att Stockholm regelbundet ska kunna erbjuda invånarna idrott på högsta nivå krävs en elit. Stockholm har idag många lag och individuella idrottare som är bland landets bästa i sin idrott. För många ungdomar är det en dröm att lyckas inom sin idrott. Det innebär att dessa ungdomar lägger en stor del av sin fritid på att skapa sig bästa tänkbara grund för att bli så bra som möjligt. Det är huvudsakligen idrottsrörelsen som har möjlighet att bidra till att skapa goda förutsättningar för ungdomar som vill satsa på sin idrott. Offentliga samhällsaktörer kan dock understödja elitidrottsatsningar genom att till exempel skapa möjligheter att kombinera idrott och studier, både för att möjliggöra en karriär inom idrotten likväl som att ha en utbildning att falla tillbaka på den dagen karriären som idrottsutövare avslutas. Idrottsförvaltningens arbete i dessa frågor har som utgångspunkt i att breda satsningar på ungdomsidrott som inkluderar alla också möjliggör för dem som vill att kunna satsa extra på sin idrott. Det är av vikt att ungdomars satsningar på idrott utgår ifrån ett hälsoperspektiv och ett eget fritt val.

Förvaltningen ser med ovanstående bakgrund positivt på utbildningsdepartementets förslag. Det är bra att det föreslås finnas två olika utbildningar för de som vill fördjupa sig inom sin idrott under skoltid. Det är positivt dels för elitidrottare att kombinera idrott och studier och dels för de idrottare som ligger senare i sin prestationsmässiga utveckling att få möjlighet att fördjupa sina kunskaper inom sin idrott för att därigenom ha chansen att nå elitnivå i ett senare skede.